

ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ

Луцька К.П.

аспірантка,

Навчально-науковий інститут публічного управління

та державної служби

Київського національного університету імені Тараса Шевченка

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2192-2955>

МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО УКРАЇНИ У НАПРЯМКАХ ЗДІЙСНЕННЯ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ РЕФОРМИ

Корупція завдає серйозної шкоди економіці, іміджу країни та суспільству в цілому. Багато країн у всьому світі страждають від глибоко вкоріненої корупції, яка перешкоджає економічному розвитку, підриває демократію та завдає шкоди соціальній справедливості та верховенству права. Україна також не застрахована від цієї реальності. Корупція різниться за своєю природою та масштабами від однієї країни до іншої, але вона значно впливає на всі держави. Присутність корупції у публічному управлінні завдає шкоди раціональному управлінні державою. Як соціальне явище, корупція підриває довіру громадян до демократичних інститутів і процесів. Сьогодні, корупція, як негативне явище присує у державному управлінні з яким триває боротьба.

Потреба прискорити боротьбу з корупцією є однією з найголовніших завдань України до шляху приєднання до Європейського Союзу. Таким чином, ми також зупинимо порушення прав людини та занепад демократії. Тому першочерговими заходами на рівні регіонального чи міжнародного співробітництва є дія у рамках міжнародно-правових актів [5]:

– конвенції ООН проти корупції, Цивільна конвенція Ради Європи про боротьбу з корупцією (ратифікована Законом України від 16 березня 2005 року № 2476-IV);

– кримінальна конвенція Ради Європи про боротьбу з корупцією (ратифікована Законом України від 18 жовтня 2006 року № 252-V);

– додатковий протокол до Кримінальної конвенції Ради Європи про боротьбу з корупцією (ратифікований Законом України від 18 жовтня 2006 року № 253-V);

– статут Групи держав по боротьбі з корупцією. The Group of States against Corruption (GRECO);

– багатостороння угода (не СНД)|Статут від 05.05.1998;

– угода про створення групи держав по боротьбі з корупцією (GRECO).

Технічна співпраця може відігравати важливу роль у розширенні можливостей держави. Через посилення організаційно-технічної підтримки механізму обробки повідомлень про корупцію із застосуванням кращих практик та сучасних технологій. Наприклад, створення спеціальної телефонної лінії Національного агентства, інтернет-канали отримання й обробки повідомлень тощо [7].

Стратегічне планування відповідних програм, реформ законодавства, судової і правоохоронної систем, підготовка кадрів державних службовців, митниці, імміграційних служб і трудові ресурси.

Підтримка інших держав та інститутів боротьби з корупцією, розробка детальної концепції, реформ та їх застосування. Найбільш фінансова підтримка України у формуванні політики запобігання та протидії корупції є Європейський Союз, ООН, Світовий Банк, а також спеціальні фонди [8].

Треба зазначити, що постійні наукові розробки та дослідження спрямовані на удосконалення протидії корупції є актуальною сферою діяльності та сприяють зниженню рівня корупції в Україні.

Удосконалення вітчизняного антикорупційного законодавства неможливе без його гармонізації до відповідного законодавства розвинутих країн світу. Одним із важливих пунктів до шляху долучення України до країн Європейського Союзу, є виконання антикорупційної реформи. Реформа, яка почалась ще з початку 2014 року і якої спряла ініціатива з боку Europe Union Anti-Corruption Initiative (EUACI), проєкту USAID та підтримка організацій-лідерів у протидії корупції Support to Anti-Corruption Champion Institutions (SACCI) в Україні «ВзаємоДія» [1].

Протидія корупції зумовлює як розробку і забезпечення реалізації досконалого законодавства й узгодження його з міжнародно-правовими актами з цих питань, так і встановлення практичного міжнародного співробітництва. Така боротьба з різних ініціатив, декларацій зобов'язана перетворитися в постійні ефективні заходи з їх виконання на

національному і світовому рівнях. Тільки скоординовані дії країн можуть дати позитивні результати у боротьбі з корупцією, особливо щодо «відмивання» незаконно отриманих капіталів, у боротьбі з незаконним бізнесом тощо. Використання позитивного іноземного досвіду сприятиме усуненню недоліків чинного законодавства, дасть змогу озброїти працівників правоохоронних органів сучасними ефективними заходами, іншими механізмами [2].

Досвід боротьби з корупцією у країнах є різноманітним, адже він залежить від значної кількості взаємопов'язаних факторів і враховує соціальні умови, рівень економічного розвитку, політичної культури. Так, наприклад, світова агенція Transparency International зазначає, що лідери по показниках у подоланні корупції у державах Європейського Союзу є Данія, Фінляндія Норвегія та Швеція [3]. Хоча навіть і ці держави демонструють тривожні ознаки регресу, а регіон продовжує страчатися викриттями корупції. Довгострокові наслідки неадекватної боротьби з корупцією вже очевидні в Угорщині, Польщі, Словенія та Болгарія [3]. Дивлячись на Рис. 1 можливо побачити країни, які є успішними прикладами щодо подолання корупції. Аналізуючи дослідження даних Transparency International, результати за 2021 рік показують, що країни з добре захищеними громадянськими та політичними свободами загалом краще контролюють корупцію. Фундаментальні свободи асоціації та вираження поглядів є вирішальними в боротьбі за світ, вільний від корупції.

Ще один вагомий внесок з боку міжнародних партнерів це пілотний проєкт Anti-Corruption Plan, який зараз допомагає Україні, був розроблений організацією Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD) у 2022 році. Це п'ята програма, яка націлена на сфери високого корупційного ризику. Різноманітні дослідження показали, що в Україні найбільш вразливими до корупції сферами є судова система, охорона здоров'я, поліція та прокуратура, державні закупівлі на місцевому та регіональному рівнях, приватизація та оренда державного та комунального майна, державні підприємства, органи кримінальної юстиції та фінансування політичних партій [3].

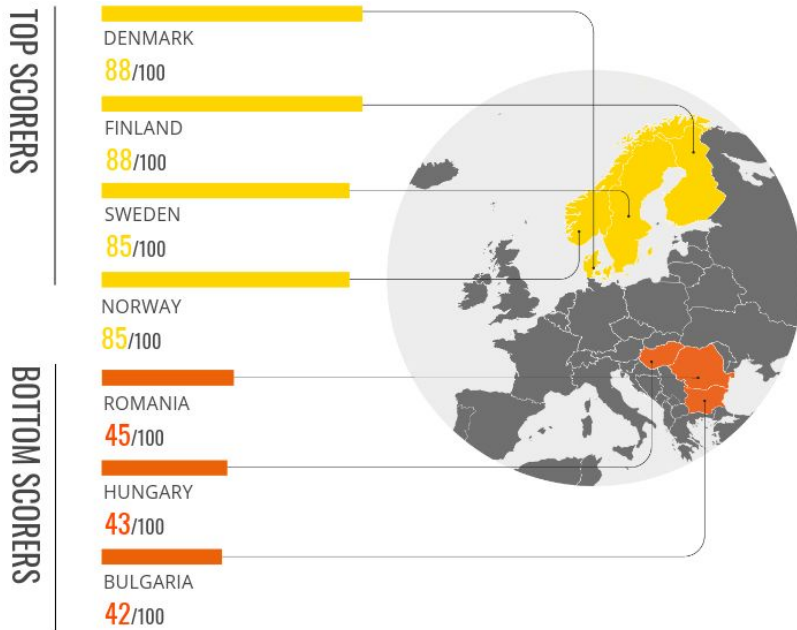

Рис. 1. Регіональний стан корупції у країнах ЄС, 2021 р.

Джерело: [3]

Проект містить конкретні заходи, спрямовані на ці сфери та сектори. Особливу увагу приділяють судовій реформі. Відсутність незалежного формування та функціонування органів судової влади залишалася основною перешкодою для незалежності та доброчесності судової влади в Україні. Відсутність довіри до судової влади залишається основною перешкодою для іноземних інвестицій [4]. Також зміни стосуються у роботі з прозорістю бізнесу, прокуратури та її структури, законодавчої бази. Ефективну діяльність показую спеціально створені органи протидії корупції такі як Національне антикорупційне бюро України (НАБУ) та Спеціальна антикорупційна прокуратура (САП).

Побудова цілісної інституційної системи повинна відповідати міжнародним стандартам. Зокрема, конвенціям ООН і Ради Європи проти корупції, рекомендаціям GRECO, Стамбульського плану дій антикорупційної Організації економічного співробітництва та розвитку (OECD) та світовій практиці [7].

Таким чином, міжнародна співпраця відіграє суттєву роль у боротьбі з корупцією в Україні. Головною метою якої є створення дієвої системи запобігання проявам корупції та корупційних схем. Для України є важливим досвід подолання корупційних проявів у європейських країнах, а також підтримка ЄС країн та партнерів.

Вагомим внеском є міжнародна співпраця з організаціями, які показують свій досвід та надають свої рекомендації. Наразі, спеціальні державні інститути протидії корупції працюють з метою покращення інвестиційного клімату та довіри суспільства до державної влади. Подолання корупції є основним фактором євроінтеграції України.

Список використаних джерел:

1. Сім років антикорупційної реформи. Конференція НАЗК. 2021. URL: <http://www.fssu.gov.ua>
2. Камінська Н. В. Міжнародне співробітництво у сфері запобігання корупції проблеми теорії та практики. URL: <http://elar.naiu.kiev.ua>
3. Corruption Perceptions Index. International Transparency. 2021. URL: <https://www.transparency.org/en/cpi/2021>
4. Anti-Corruption Reforms in Ukraine. Pilot 5th Round of Monitoring Under the Istanbul Anti-Corruption Action Plan. 2022. URL: <https://www.oecdilibrary.org/docserver/b1901b8c-en.pdf?expires=1657202818&id=id&accname=guest&checksum=66257AE2CBB7055AE904D57D5B55F8D5>
5. Міжнародне співробітництво у сфері запобігання і протидії корупції. Державна податкова служба. URL: <https://tax.gov.ua/diyalnist-/zapobigannya-proyavam-korupts/mijnarodne-spivrobitnistvo/>
6. Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти корупції. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 2007. № 49. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_c16#Text
7. Національне Агентство з Питань Запобігання Корупції. «Проекти Міжнародно-технічної допомоги». URL: https://nazk.gov.ua/uk/departament-koordinatsiyi-antikorupsiynoyi-polityky__trashed/mizhnarodna-spivpratsya/proekty-mizhnarodno-tehnichnoyi-dopomogy/
8. Урядовий Портал. Єдиний веб-портал виконавчої влади. «Боротьба з корупцією». URL: <https://www.kmu.gov.ua/diyalnist/reformi/verhovenstvo-prava-ta-borotba-z-korupciyeyu/borotba-z-korupciyeyu>